

श्रीपराशरव्रतं भविष्युः “यद्दद्यात् तदाष्ट्यां पञ्चशोः
शुक्लतण्डुलीः । योऽव्दमेकं न भुञ्जीत शिवार्चनरतो
नरः । यद् पुण्यमथैवं प्रोक्तं व्रतं सप्तवाजिनाम् । तत्
पुण्यं सप्तं तस्यां शिवकोट्यु गच्छति” ।

श्रीवृद्धतं वराहपुराणं “अतः परं प्रवक्ष्यामि श्रीवृद्धतमव्रतम् ।
येन भीरोरपि महद् शौर्यं भवति तत्क्षणात् । मासि
पञ्चयुजे शुद्धा नवमी वसुषोभिता । सप्तम्यां कृतसङ्कल्पः
स्थित्वाष्ट्यां निरोटनः । नवम्यां प्राशयेत् पिष्टं प्रथमं
भक्तितो नमः । त्राह्मणान् भोजयेद्भक्त्या देवीशैव त
पूजयेत् । दुर्गां देवीं महाभागं महाभावं महा-
प्रभाम् । एवं संवत्सरं यावदुपोष्य विविक्लपः ।
व्रतान्ते भोजयेद्देवीनाम् यथागच्छतां कुमारकान् । हेम-
वत्पादनिः स्नातान् पूजयित्वा त यज्जितः । पश्चात्
जलापयेत्स्नानं देवी मे प्रीयतानिति । एवं कृत्वा
अष्टराज्योन्मेषाणां न संशयः । अविद्यो बभूवे विद्यां
भीरुः श्रीवृद्धं विन्दति” ।

महाव्रतं पद्मां “कृत्वापरोपमं मन्त्रोरपतः केशवस्य च ।
य सर्वपापनिर्हन्तः शिवकोटिं लङ्घयते । राजा भ-
वति वन्द्यः सर्वभोगो नृपेश्वरः । इतद् महाव्रतं
नाम बहुव्रताचारकम्” ।

अवधदादशीव्रतं भविष्योक्ते “एकादशी महा शुद्धा अव-
धेन एतन्मिता । विजया वा तिथिः प्रोक्ता भक्तानां
विजयप्रदा । एकादश्यां शिववाको रामो वंजयेद्हरिम् ।
रौप्यशौचार्चनायां वा द्वापरं यमनेऽपि वा । चाप्याद्या
पालं वाकोभिरथतेः पञ्चमितिः । मार्गशर्मेण मन्त्रैश्च
भक्त्या वा यज्ञप्रमेयवा । तिलादिकेन वित्तैः प्रत्येन
कुङ्कुमेण वा । अन्नामे त्रयशोभनेः फलेः शुद्धितर्पणवेत् ।
पुष्पैर्गन्धैः फलेर्धूपैः वाकोत्तरैरथैद्हरिम् । नानावि-
धैश्च नेत्रैर्भक्तभोजनैर्हृद्योदनेः । कवित्वाहुवारेण
च हरिश्चकारारयेत् । नन्वेव त व्रतस्य भक्त्या च-
युषोत्तरम् । भक्तिमन्त्रयुषोभितं कोटिकोटिगुषोत्तरम् ।
यभिर्नम्रपदेभ्यः पूजयेद्गुरुभ्यश्च । अय्यहारेनैर-
त्रेण ! शुचिभूत्वा वनाङ्कितः” । “एषा व्युष्टिः वना-
ख्याता एकादश्यां महा तव । पूर्वमेव वनाख्याता
द्वादशी अवस्थानिता । उद्योतैकादशी पश्चाद् द्वादशी-
मध्युषोभवेत् । नचाल विविधोऽप्यहोदयैर्व्रता हरिः” ।
एकादश्यां द्वादश्यां पञ्चतरुणां वा अवधयुक्तायां
अवधयुक्तायावधौमेव व्रतस्य विधिः एवमिदं व्रते पूर्व-

मन्त्रां त्रिविधेषु पश्चादपारयित्वा नान्योपोष्या इति
को विविधोऽप्यहोदयैर्व्रता कथं न भवतीत्यर्थः । “बुध
अवधयुक्ता द्वादशी वरुणोदकम् । स्नानं दध्योदनं
सव्यगुपवासः परो विधिः । सगरेण ककुत्स्थेन धुन्वु-
मारेण गाधिना । इतैवान्यैश्च राजेन्द्र ! कामाक्ष्य द्वाद-
शीव्रतम् । सा द्वादशी बुधयुता अवधेन साकं साकौ
ज्येति कथिता ऋषिभिर्नभस्ते । तामादरेण वसुषोष्य
भरोऽनरत्नमाप्नोति पार्थ ! अष्टिमादिगुषोपपन्नम्” ।
विष्णुधर्मोत्तरे “उपवाससप्तमीनां किं स्नादेकसुषोभि-
तम् । महाफलं महादेव ! तन्मासाच्छ शृण्वतः” ।
कृष्ण उवाच “वा राम ! अवधोपेता द्वादशी महती तु
वा । तस्यासुषोभितः स्नातः पूजयित्वा जनार्दनम् ।
प्राप्नोत्ययत्नात् धर्मस्य ! द्वादशद्वादशीफलम् । दध्योदन-
युतं तस्यां जलपूर्वं घटं द्विजे । वस्त्रसंवेष्टितं दत्त्वा
ह्रस्वोपानहमेव च । न दुर्गतिमवाप्नोति स्नातिमप्यत्राच
विन्दति । अथर्व्यं स्थानमाप्नोति नालं कायार्थं विचा-
रणा । अवधद्वादशीयोगे बुधवारो भवेद् यदि । अत्यन्तं
महती नाम द्वादशी वा प्रकीर्तिता । स्नानं जप्यं तथा
दानं होमः श्राद्धं सुरार्चनम् । सर्वमन्त्रयमाप्नोति
तस्यां भृगुकोटिहृत् । तस्मिन् दिने तथा स्नातो यत्न
कथनं व्रतमे । स्वर्गस्वास्वानजं राम ! फलं प्राप्नोत्य-
संशयम् । अवधे वरुणाः सर्वे परदृष्टिप्रदाः सदा ।
विशेनात् द्वादशीयुक्ते बुधयुक्ते विवेकतः । तदैव
द्वादशी प्रोक्ता बुधअवधयुक्ता । तृतीया च तथा
प्रोक्ता सर्वपापफलप्रदा । तथा तृतीया धर्मस्य ! तथा
वृद्धशी शुभा” ।

श्रीपञ्चमीव्रतं गरुडपुराणं “यदिन्द्रेण पुरा श्रीर्षं श्रीविद्युक्तेन
पार्थिव ! । श्रीवसुद्विकरे तज्जिष्टेषु श्रीपञ्चमीव्रतम् ।
मार्गशीर्षे पिते पक्षे पञ्चम्यां पञ्चगोत्रवे । उपवासश्च नि-
यमं कृत्वा पद्मां करेद्भृदि । सर्वरौप्यां यथा यज्ञा
ताभ्यां स्तुतवाचमथ । चित्रपङ्कततां देवीं मच्छीं
ख्यापाल ! कारयेत् । पद्मासनं पद्महस्तां पद्मां पद्मदं-
क्षपां । दिग्गजेन्द्रैः स्नाप्यमानां काञ्चनैः कलमौ-
तमैः” । वस्त्ररूपनिर्माणतु विष्णुधर्मोत्तरोक्तं वेदित-
व्यम् । तद्यथा “सप्तस्थिता श्रीः कर्तव्या गङ्गाम्ब-
जकरा शुभा । सुस्थिता महाभाग ! पद्मे पञ्चकरा
शुभा । हिमुक्ता चारुसर्वाङ्गी सर्वभरणभूषणा । हौ
च मूलकरो मूर्ति कार्थी विद्याधरो शुभाविता । इतो